

לוח 6: חיים סלומון והמימון המהפכני

"ללא אשראי, אין חירות"

מהפכות מזכרות לרוב דרך נאומים, קרבות והצהרות של עקרונות. אך אידיאלים לבדם אינם יכולים לקיים מלחמה. יש להאכיל את הצבאות, להלבישם, לחמשם ולשלם את שכרם. ממשלות חייבות ללוות כסף, לשמור על אשראי ולשכנע את הנושים כי הבטחות עתידיות יכובדו. המהפכה האמריקאנית לא הייתה רק מאבק פוליטי וצבאי; היא הייתה משבר פיננסי בעל חומרה מתמשכת. תפקידו של חיים סלומון במימון המהפכני חושף את התשתית השקטה אך החיונית שמתחת לעצמאות האמריקאנית, עולם המתווכים, שטרי החליפין והאמון האישי שבהם הייתה תלויה המערכת הפורמלית של הממשל.

בשנותיה המאוחרות של המלחמה, עמדה ארצות הברית בפני חוסר יציבות כלכלית חריפה. המטבע הקונטיננטלי איבד את מרבית כוח הקנייה שלו, לקונגרס היו חסרים מנגנונים אמנים לגיוס הכנסות, והמאמץ המלחמתי היה תלוי יותר ויותר בהלוואות חוץ, בסובסידיות ובאשראי פרטי. רוברט מוריס, שמונה למפקח על הכספים בשנת 1781, פעל לייצוב מערכת שברירית זו על ידי שיקום האמון, ארגון החשבונות הציבוריים והבטחת הכספים הדרושים להמשך פעילותו של הצבא הקונטיננטלי. מתווכים פיננסיים הפכו לחיוניים בסביבה זו, אנשים שיכלו להמיר סיוע חוץ למטבע בר-שימוש, להסדיר הלוואות בין גורמים ציבוריים ופרטיים, ולשמר את רשתות האמון שבהן היה תלוי האשראי. כוחו של הארנק הציבורי בתקופת המהפכה היה בלתי נפרד מיחסי האשראי הפרטיים שקיימו אותו.

חיים סלומון היה מתווך אחד כזה. הוא נולד בפולין ופעל בניו יורק ובפילדלפיה, ונודע כמתווך, מתרגם ותומך מסור של המטרה הפטריוטית. כישוריו הלשוניים, כולל שליטה בכמה שפות אירופיות, הפכו אותו לבעל ערך מיוחד בכלכלת מלחמה שדרשה תקשורת מעבר לגבולות לאומיים ואימפריאליים. סיפורים מאוחרים יותר על הקריירה המהפכנית שלו קושרים אותו לרשתות פטריוטיות בניו יורק הכבושה בידי הבריטים, כולל אזכורים לפעילות מודיעינית וקשרים לארגון "בני החירות". סיפורים אלה משקפים מסורת פטריוטית אמיתית, אך היסטוריונים מודרניים מזהירים כי הם שייכים במידה רבה לזיכרון העממי ולעיתוי המאה התשע-עשרה, ולא לתיעוד המבוסס ביותר. מה שנקבע באופן הבטוח ביותר הוא תפקידו המאוחר בפילדלפיה כמתווך, מלווה ומתווך פיננסי. בדומה לכך, המסורת המאוחרת מייחסת לסלומון את השימוש בכישורי השפה הגרמנית שלו כדי לעודד חיילים הסיאנים לערוק בעת ששימש כמתורגמן המועסק על ידי הבריטים, סיפור הלוכד את כוח הדמיון של מורשתו אך יש להבינו כמסורת ולא כמשהו המאומת היטב על ידי מקורות ראשוניים בני התקופה.

מה שנתמך היטב בראיות תיעודיות הוא עבודתו של סלומון בפילדלפיה במהלך השנים הרעועות ביותר מבחינה פיננסית של המהפכה. באמצעות עבודתו התיווכית, הוא סייע במכירת שטרי חליפין, המרת סובסידיות זרות לאשראי בר-שימוש והסדרת הלוואות לציבור ולחברים בודדים בקונגרס. המסמכים הפיננסיים של רוברט מוריס מתעדים את מעורבותו של סלומון במאמצים להשגת כסף ברגעי משבר, ומחקרים מודרניים מאשרים את חשיבותו המעשית של סלומון למימון פעולות הממשלה. ג'יימס מדיסון הכיר בחובות אישיים לסלומון, דבר הממחיש כמה דק היה הגבול בין מימון ציבורי לאמון פרטי בתקופת המהפכה.

חשוב לעמוד בפני הפיתוי לצמצם את חשיבותו של סלומון לכדי אגדה. דורות מאוחרים יותר תיארו אותו לעיתים כמממן היחיד של המהפכה, ניסוח המפריז בתפקידו האישי ומערפל את מורכבות המימון המהפכני. העצמאות האמריקאנית מומנה באמצעות ערוצים רבים: מיסוי, הלוואות חוץ, לווית פנים, סוחרים פרטיים, ממשלות המדינות ובריתות בינלאומיות. משמעותו טמונה במקום זאת בתפקיד הספציפי והמתועד שמילא כמתווך ואיש ביניים

ללא אשראי, אין חירות) *Sin crédito, no hay libertad* ברגעים של צורך פיננסי חמור. הביטוי המופיע בלוח המילה שווה יותר מזהב) מוסיף רובד) *La palabra vale mas ke oro* תופס אמת זו במדויק. הביטוי בלדינו נוסף של משמעות: במימון המהפכני, הבטחה יכולה להיות בעלת השלכות כמו מטבע, והישרדותה של הרפובליקה הייתה תלויה באנשים שהאמון, הסיכון והעבודה הפיננסית שלהם סייעו להפוך מרד לאומה עצמאית ומתפקדת.

מכתב מאת חיים מ' סלומון אל גיימס מדיסון, 1827

Salomon H. M.
New York, 9 Jany 1827

My dear Sir

I avail myself of the introduction of a mutual friend (and one who has been joined with me in promoting the views of your political opinions) to that of your presence for to ask you for such information respecting some of the circumstances individuals who were engaged in various situations in promoting the object of the revolution from 1780 to 85 as I have mentioned below.

My father Haym Salomon was a native of Island (a countryman & friend of counsel, Antark) he died in Philadel^a about the end of 1780 left me relations in this country, myself not quite a month old, a brother about 3 years old, a young widow, entirely unacquainted with his affairs who with my brother also some time since departed this life.

Some gentlemen in Philadel^a (to my father dying without a will) took his affairs into their keeping from whom we never obtained any thing previous to their bankruptcy & death. On a late visit to Philadel^a a person handed to me a few papers & circumstances said to have been left by my father about which who had shot himself, about the time of the death of Mr. Swanwick. These papers are a quantity of drafts drawn by my father on the bank of D. C. also his bank books showing that those drafts had been duly paid to the individuals to whom they were payable. The amount seems considerable & the names of the individuals are -

Monsieur Requebault
Monsieur De La Froye
Chevalier De La Luzern
Don Francisco De London

of the representations of Commerce, also Barba de Marbois

I was informed you were well acquainted with this time with what the object of this proposal were in the and that perhaps you might have also known my father and could give me some intelligence of what the actual situation was which these individuals stood in him from you - It appears that notwithstanding these things to these individuals he had occasionally large balances in specie in the bank the only at the time of his death.

It has been reported to me that before my father left the city of N York 1778 he had undertaken for congress a some of the accomplishments of some important enterprise - That it was destroyed by the British general Clinton he was committed for its sentence to solitary death from which he only escaped by the sacrifice of a large sum in gold and arrived safely within a few days afterwards where he remained till his death which was about 18 months after the peace.

I will feel extremely grateful for any particulars of this or any other circumstances which may become to your knowledge regarding them.

I trust my dear Sir when you see the object of this that you will excuse this intrusion upon the sanctity of your retirement.

And will accept my grateful Acknowledgements to be

Haym M Salomon
55 Pine Street

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
Astor Lenox & TILDEN FOUNDATION
10784

לכבוד גיימס מדיסון

סלומון ח' מ'

ניו יורק, 9 בינואר 1827

אדוני היקר,

אני מנצל את הצגתו של ידיד משותף (אדם אשר הצטרף אליי ואל אחרים בקידום מטרות הקבינט הפוליטי שלך ושל קודמך) כדי לבקש ממך מידע בנוגע לכמה מן האנשים האירופים שפעלו בתפקידים שונים לקידום מטרת המהפכה בין השנים 1780 ל-1784, כפי שאפרט להלן.

אבי, חיים סלומון, היה יליד פולין (בן ארצו וידידו של הרוזן פולאסקי). הוא נפטר בפילדלפיה בערך בסוף שנת 1784, ולא הותיר אחריו קרובי משפחה בארץ זו; אני עצמי טרם מלא לי חודש ימים, אחי היה כבן חמש, והוא הותיר אלמנה צעירה שלא ידעה דבר על עסקיו, והיא, יחד עם אחי, נפטרה אף היא לפני זמן מה.

כמה אדונים בפילדלפיה (מאחר שאבי מת ללא צוואה) נטלו את ענייניו לידיהם, ומהם מעולם לא קיבלנו דבר בטרם פשטו את הרגל ומתו. בביקור שערכתי לאחרונה בפילדלפיה, מסר לי אדם מספר מסמכים ורשימות, אשר נאמר כי הותיר אחריו הפקיד הראשי של אבי, שירה בעצמו בערך בזמן מותו של מר סוואניק. במסמכים אלה מצויים מספר שטרי משיכה שאבי משך על הבנק של צפון אמריקה, וכן ספר

הבנק שלו, המראה כי שטרות אלה שולמו כדין לאנשים שלפקודתם נכתבו. הסכום נראה ניכר, ושמות האנשים הם:

Monsieur Roquebrune

Monsieur De La Forest

Chevalier De La Luzerne

Don Francisco De Rendon

” נאמר לי כי באותה עת ידעת היטב מה Borde de Marbois אני מוצא בין מסמכים אלה גם את השם ” היו מטרותיהם של אותם זרים בפילדלפיה, וכי ייתכן שגם הכרת את אבי ותוכל למסור לי מידע כלשהו על היחס שבו עמדו אנשים אלה כלפיו בעניין הממשלה

נראה כי למרות הסכומים הללו ששולמו לאנשים אלה, היו לו מדי פעם יתרות גדולות במטבעות בבנקים, אך לא בעת מותו.

נמסר לי כי לפני שאבי עזב את העיר ניו יורק בשנת 1778, הוא קיבל על עצמו, עבור הקונגרס או עבור אחדים מן הגנרלים, את ביצועו של מיזם חשוב כלשהו. כי הדבר התגלה בידי הגנרל הבריטי קלינטון, כי הוא נאסר ונידון למוות צבאי, שממנו נמלט רק באמצעות הקרבת סכום גדול בזהב, וכי הגיע בשלום לפילדלפיה כמה ימים לאחר מכן, ושם נשאר עד מותו, שהתרחש כשמונה עשר חודשים לאחר השלום.

אהיה אסיר תודה עד מאוד על כל פרט הנוגע לכך, או על כל נסיבה אחרת ביחס אליו שהגיעה לידיעתך.

אני סמוך ובטוח, אדוני היקר, שכאשר תראה את מטרת מכתבי זה, תסלח על חדירתי אל קדושת פרישתך.

ותקבל את תודתי העמוקה, בהיותי

חיים מ' סלומון

38 Pine Street

מכתב זה, שנכתב בשנת 1827 בידי חיים מ' סלומון, בנו של איש הכספים מתקופת המהפכה חיים סלומון, אל הנשיא לשעבר ג'יימס מדיסון, משקף הן זיכרון אישי והן את המאבק הרחב יותר על האופן שבו תיזכר המהפכה האמריקאית בידי הדורות הבאים. חיים סלומון עצמו מת בשנת 1785, זמן קצר לאחר המלחמה, והותיר אחריו אלמנה צעירה וילדים בתוך עניינים כספיים שלא הוסדרו, הקשורים לפעילותו בתקופת המלחמה כסוכן וכמתווך למען המטרה הפטריוטית. עשרות שנים לאחר מכן ביקש בנו לשחזר שרידים מאותה מורשת, ופנה אל מדיסון לא רק לשם קבלת מידע היסטורי, אלא גם לשם הכרה בתרומותיו של אביו להישרדותה של הממשלה המהפכנית. המכתב משמעותי במיוחד משום שהוא חושף כיצד צאצאי דור המייסדים ניסו לשמר את הזיכרון ברגע שבו המהפכה עצמה כבר החלה להפוך למיתולוגיה לאומית.

עוצמתו הרגשית של המכתב טמונה בשילוב שבין פטריוטיות, אובדן וחרדה היסטורית. חיים מ' סלומון לא רק תיאר את מצוקתה של משפחתו; הוא ניסה להבטיח שתפקידו של אביו במהפכה לא ייעלם מן הזיכרון הציבורי. המסמך מזכיר לנו כי ייסודה של ארצות הברית היה תלוי לא רק בגנרלים ובמדינאים, אלא גם במשפחות, באשראי פרטי, בהקרבה ובהעברתו השברירית של הזיכרון מדור לדור. במובן זה, המכתב עומד הן כתיעוד היסטורי והן כמעשה זיכרון בפני עצמו.